

Frank Aaen (EL):

Der er ikke mange i det her land, der ikke kan se, at problemet er blevet større. Selv da alle Europas store nationalbanker gik ind på markedet, kunne de ikke forhindre, at EMS'en brød sammen. Det er dog et helt nyt problem. Når der henvises til vismænd og deres rapporter, behøver man bare at kigge på den forrige vismand for at se én, som på et tidspunkt syntes, at problemet var så stort, at det var nødvendigt at overveje afgifter på valutahandel. Og det dér med at købe valuta i god tid, ja, det er fint, men som hr. Jes Lunde var oppe at sige, ændrer det altså ikke på, at valutahandelen er fyrrer gange større end det, der er nødvendigt for at klare handel og turisme.

Selv om der er mange, der har travlt med alt muligt andet, vil jeg kort fortælle, hvordan jeg startede med overhovedet at interessere mig for politisk økonomi. Det var såmænd en Venstre-mand, der engang for 25 år siden åbnede mine øjne for, at vi har et problem. Han hed Hans Bischoff. Hver eneste dag havde han i Information en lille notits, hvor han skrev, at de, der var så heldige, at de havde finansieret deres hus i går, slap for den store husleje – i modsætning til dem, der havde gjort det i forgårs; de fik en meget større husleje. Det var sådan set dér, jeg som relativt upolitisk ungt menneske fik øje for, at der er noget galt med vores finansmarked. Det var Venstremanden.

I dag er problemet meget større, og så er det et problem, der diskuteres fra Bruxelles til Washington og betragtes så alvorligt i disse hovedstæder, at der må gøres noget. Selv om vi har en debat i det danske Folketing, vil det store flertal ikke få øje på noget problem.

Når der bliver foreslået en dagsorden så spagfærdigt, at vi konstaterer problemet med et citat fra økonomiministeren, så spagfærdigt, at den bare indeholder en anmodning om, at regeringen undersøger nogle muligheder og måske fremsætter forslag – det er overladt til regeringen selv – så er det åbenbart for hård kost for flertallet i Tinget. Så kan vi sådan set kun drage den slutning af det – for mit vedkommende i hvert fald – at frygten for finansmarkedet er så stor, at man ikke engang tør beslutte, at man har et problem, og ikke engang tør beslutte, at vi skal overveje at gøre noget ved problemet. Det er noget forstemmende, at det er sådan.

Vi forstår, at det eneste svar på spekulation er, at der skal skabes tiltro til landets økonomi, at vi skal have en sund økonomi. Så er det jo,

man må spørge, selv om jeg ikke tror, jeg får svar i dag: Hvad mener spekulanterne er en sund økonomi? Hvad er det, de vil bedømme som en sund økonomi? Det er et land, hvor forventningen er mindst lige så høj og lige så sikker, som den er i andre lande.

Hvis man virkelig mener, at det er det eneste, vi skal gøre mod spekulanterne, synes jeg faktisk, at man burde være fuldstændig ærlig over for befolkningen og sige, at når vi stadig væk har ventelister, når vi skærer ned på orloven, når vi strammer over for de arbejdsløse, så kan det alt sammen føres tilbage til hensynet til, at markedet er overbevist om, at vi har en sund økonomi.

Det er forstemmende. Men vær så ærlig og sig til befolkningen, at sådan hænger det sammen. Vi har ikke den opfattelse, og vi vil love, at vi kommer tilbage til sagen.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 24 af Frank Aaen (EL) og Jes Lunde (SF) (se foran) forkastedes, idet 13 (SF og EL) stemte for, 114 (S, V, KF, FP, RV og CD) imod.

Hermed sluttede forespørgslen.

Den næste sag på dagsordenen var:
2) Første behandling af lovforslag nr. L 105: Forslag til lov om Teknologirådet.
 Af forskningsministeren (Frank Jensen).
 (Fremsat 15/12 94).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling**Poul Andersen (S):**

Forslaget om oprettelse af Teknologirådet er blevet til på baggrund af evalueringer af det eksisterende Teknologinævns arbejde.

Det har vist sig, at der har været stort behov for nævnets oplysende og debatskabende arbejde; især har de afholdte konsensuskonferencer været succesrige.

Det har imidlertid også vist sig, at opbygningen af nævnet med den tætte styring gennem Folketingets nímandsudvalg ikke har været optimal. Derfor er det et centralt punkt i lovforslaget, at det kommende Teknologiråd gøres mere uafhængigt af Folketinget. Rådet gøres til en selvejende institution, og nímandsudvalget nedlægges; dog opretholdes en tæt tilknytning til Folketinget gennem Forskningsudvalget.

Teknologirådets arbejdsopgaver bliver de samme som dem, Teknologinævnet varetager i dag, nemlig folkeoplysning, indhentning og udbredelse af informationer, der kan skabe baggrund for en bred folkeligt forankret debat om teknologisk udvikling, og konkret lovvurdering, således at rådet skaber bro mellem Folketing, regering og fageksperter i arbejdet med konkrete projekter.

Derudover indeholder loven en ny bestemmelse, der forpligter rådet til også at formidle oplysninger om den internationale udvikling på teknologiområdet. Dette skal ses i forlængelse af, at det eksisterende Teknologinævn med positive resultater er gået konstruktivt ind i det internationale samarbejde og på en række felter har været førende vedrørende teknologi.

Udviklingen inden for informationsteknologi, miljøteknologi og bi- og genteknologi – for blot at nævne nogle få områder – foregår i et rivende tempo og har konsekvenser for alle borgers dagligdag. Derfor er det utrolig vigtigt, at såvel folkevalgte som almindelige borgere informeres på et højt niveau om den aktuelle udvikling, således at vi kan få nogle brede debatter både om konkrete sager og om de langsigtede muligheder og konsekvenser ved anvendelsen af forskellige typer teknologi.

Socialdemokratiet kan derfor tilslutte sig lovforslaget.

Henning Urup (V):

Det her fremsatte lovforslag følger vi i Venstre løser nogle af de principielle problemer, der er forbundet med det eksisterende Teknologinævn. Det er godt, at lovgivningen nu tilpasses, så den er i overensstemmelse med virkeligheden.

Hidtil har nævnet lovmæssigt været hjemmehørende i Undervisningsministeriet, men flyttes nu altså over, hvor det hører hjemme, nemlig i Forskningsministeriet.

Et andet forhold er, at det i dag er sådan, at det er ministeren, der foranlediger nævnet nedsat og beskikker medlemmerne efter indstilling

fra organisationer, brugere og fra Udvalget vedrørende Teknologinævnet. At ministeren således er pålagt at udpege nævnets medlemmer efter indstilling fra et folketingsudvalg, bryder med praksis for forholdet mellem den lovgivende og den udøvende magt. Ministeren har i dag ansvaret, men ikke kompetencen. Dette gør sig også gældende vedrørende økonomien.

Det fremsatte forslag ændrer på denne principielle skævhed ved at overføre kompetencen til ministeren, samtidig med at Teknologirådets uafhængighed sikres. Dette gøres ved at etablere det nye Teknologiråd som en selvejende institution.

Folketingets muligheder for at drage nytte af rådet skulle være sikret ved, at rådet er rådgivende over for Folketinget gennem Forskningsudvalget, at Folketinget kan foreslå konkrete emner taget op til vurdering og debat, at rådet én gang årligt skal aflægge beretning til Folketingets Forskningsudvalg, og at Forskningsudvalgets medlemmer kan deltage i repræsentantskabets møder.

I Venstre er vi dog ikke helt enige med forskningsministeren, når det gælder sammensætningen af bestyrelse og repræsentantskab. Der er organer, der mangler, mens andre er overrepræsenteret. Den vægtning vil vi gå videre med i udvalgsarbejdet.

Det er også præciseret i lovforslaget, at udpegningen sker i henhold til ligestillingsloven. Den paragraf kunne vi i Venstre godt undvære. Udpegningen af medlemmer bør ske efter faglige kvalifikationer og ikke efter køn eller politisk farve i øvrigt, hvis dette råd skal blive et effektivt organ.

Henriette Kjær (KF):

I Det Konservative Folkeparti kan vi støtte forslaget om at oprette et Teknologiråd til erstatning for Teknologinævnet.

Det vigtigste for os i denne sammenhæng er, at vi får et forum, der kan rejse en konstruktiv og bred debat om ny teknologi, og sådan som forskningsministerens forslag til lov om Teknologirådet er udformet, mener jeg, at vi sikrer en videreførelse af det arbejde, Teknologinævnet stod for.

Ministeren foreslår, at Teknologirådet bliver en selvejende institution. Det kan vi fuldt ud tilslutte os i Det Konservative Folkeparti. Det skulle gerne lukke for diskussionen om, at det nye Teknologiråd vil blive ministerstyret og dermed ikke have den uafhængighed, man kan forvente af et sådant organ.

Rådet vælger selv sine vurderingsmetoder, ligesom det er rådets formand, der kan træffe beslutning om, hvordan sekretariatet skal organiseres og bemandedes. Det ser jeg også som garanti for den uafhængighed, man fra flere sider har ønsket.

Ideen med en mindre og forhåbentlig effektiv bestyrelse kombineret med et stort og forhåbentlig inspirerende repræsentantskab bør kunne leve op til de forventninger, vi har, om, at rådet skal fungere som brobygger mellem forskerne med al deres ny teknologi og borgerne, der ikke rigtig føler sig helt trygge ved udviklingen.

I lovforslagets § 5 remses listen over repræsentantskabets sammensætning op. Der er flere ting, der undrer mig, f.eks. at Frederiksberg og Københavns Kommuner tilgodeses med hver ét medlem; det mener jeg måske er lige i overkant. På trods af at de ikke er repræsenteret i Kommunernes Landsforening og Amtsrådsforeningen, må man forvente, at sidstnævnte organisationer repræsenterer kommunernes interesser. Lige netop i denne forbindelse virker det lidt tungt og rutinepræget at indsætte en repræsentant fra hver af disse to kommuner.

Til gengæld undrer det mig, at ingen af landbrugets organisationer eller finanssektoren er repræsenteret. Den kommende teknologivurdering vil i høj grad også berøre landbruget og den finansielle sektor, så jeg mener, at det virkelig vil være en fordel med repræsentanter fra disse samfundsgrupper i repræsentantskabet.

Desuden vil det styrke den etiske dimension, hvis der i repræsentantskabet blev plads til en person fra vores folkekirke. Den glemmer vi alt for ofte i den teknologiske debat, og det mener jeg er en stor fejl. Forskningsministeren skriver selv i bemærkningerne til lovforslaget, at repræsentantskabet skal sammensættes bredest muligt og repræsentere den danske befolkning i størst muligt omfang. Derfor vil det være rimeligt med repræsentanter fra nævnte grupper i repræsentantskabet. I Det Konservative Folkeparti vil vi derfor tage repræsentantskabets sammensætning op i den videre udvalgsbehandling.

Men alt i alt er forslaget til lov om Teknologirådet et fornuftigt lovforslag. Det imødekommer det behov, der er for at vurdere teknologiens muligheder og konsekvenser for samfundet og for det enkelte menneske.

Kjeld Rahbæk Møller (SF):

Det er umuligt at finde noget positivt at sige om dette forslag.

Folketinget har et Teknologinævn. Det har udviklet sig til formodentlig verdens bedste. Det har skabt en debat her i Folketinget, og det kan vi se effekten af.

Jeg skal bare nævne et enkelt eksempel: EF måler jævnlige holdninger og viden i samtlige medlemslande. Danmark lignede fra begyndelsen Tyskland og Holland, men efterhånden har der udviklet sig en markant forskel. Den danske befolkning er i dag, ligesom den tyske, den mest kritiske over for teknologien, men samtidig er den danske befolkning den mest vidende, langt mere vidende end den tyske. Den accepterer, hvad der faktisk sker, og så skiller den danske befolkning sig i øvrigt, samtidig med at den er kritisk, ud fra samtlige andre befolkninger i Europa derved, at den har en betydelig tillid til myndighederne.

Det er en klar succeshistorie at have en vidende og kritisk befolkning, hvor der trods alt er tillid til politikerne. Det ytrer sig også i erhvervslivets udvikling, som har været gunstig, fordi vi politikere har stillet rammer op, således at befolkningen kan føle sig tryk. Derfor har erhvervslivet ikke haft den modstand, som er kendt især fra Tyskland. Det har f.eks. Novo Nordisk været ude at sige mange gange.

Det er denne ideelle situation, som nu bliver ødelagt. Der har været nogle mindre problemer, især i forbindelse med koblingen til Folketinget; det blev så evalueret. Det gik i hårdknude, og så nedsatte den daværende forskningsminister et tremandsudvalg, der skulle komme med et forslag. Jeg kender alle tre medlemmer, og jeg synes, at det er kyndige mennesker, så umiddelbart reagerede jeg ikke.

Men da jeg så resultatet, blev det klart, at det ikke altid er lykken at sætte nogle mennesker, som ikke selv kender området, til at lave et eller andet. For det, der kom ud af det, er usammenhængende, det er sjusket, og det er præget af uvidenhed.

Det havde aldrig fået nogen betydning, hvis ikke to faktorer var stede: For det første et Socialdemokrati, der altid har været splittet i mindst tre holdninger, måske flere – jeg kender i hvert fald tre – og for det andet et Forskningsministerium, der følte sig en lille smule til grin, fordi der ikke var nok at lave, og som var villig til at arbejde. Af disse to grunde blev et forslag, der aldrig nogen sinde skulle have været taget al-

vorligt, taget alvorligt og kom til at præge lovgivningen.

Jeg kommer sikkert tilbage til flere punkter. Jeg vil godt tage ét op nu, som er helt centralt: Når Teknologinævnet har kunnet spille den rolle, som det har gjort, er det helt centralt, at det har været Folketingets nævn, og derfor er det udadtil blevet opfattet som noget, der er neutralt i forhold til ministerierne. Det er blevet opfattet som noget, der har kunnet spille en rolle i den folkelige debat og i folketingsdebatten, og som har kunnet hægte de to sammen. Det er dét, der nu brydes.

Der er ikke mange helte i denne historie. Jeg vil nævne én: Det er fru Elsebeth Gerner Nielsen, som har gjort en ihærdig indsats for at fjerne de værste skrubbudser. Og jeg vil godt anerkende herfra, at der er i hvert fald i både Det Radikale Venstre og i SF er kræfter, der fastholder det fællesskab, der engang var mellem tre partier.

Så til ministeren, der udtrykker personlig skuffelse. Jeg havde set frem til at samarbejde med ham, og desværre synes jeg, at dette forslag, som er et af de første, han kommer med, er dårligt.

Til de borgerlige vil jeg sige, at jeg forstår godt holdningen. De borgerlige har altid været imod det. Nu kommer der noget, der er ringere, og opfattelsen er så, at det må være bedre at have et ringere Teknologinævn end slet ingen ting. Men jeg vil gøre opmærksom på, at de borgerlige derved svigter det, der egentlig burde være deres kendetegn, nemlig at gavne erhvervslivet. Det her er direkte erhvervsskadeligt, for dansk erhvervsliv har haft glæde af den måde, Teknologinævnet fungerer på.

Afslutningsvis vil jeg sige, at vi er umiddelbart indstillet på at stemme imod lovforslaget. Men jeg vil godt trods alt for sagens skyld række en hånd ud og sige, at hvis vi renser de værste skrubbudser ud, vil vi godt være med.

Det drejer sig for det første om, at man kalder det et råd i stedet for et nævn. Det er i sig selv uskyldigt, men der ligger noget bag. Det er nemlig ikke et rådgivende organ, det er et debatskabende organ. Og ved, at man kalder det et råd, forveksles det lige pludselig med alle andre råd, og så kommer der påbud om, at det ikke må gå ind på Det Etske Råds område, eller det må ikke gå ind på Transportrådets område.

Teknologinævnet har f.eks. afholdt en høring, en ret berømt høring, om kortlægningen af den genetiske arvemasse, der klart er et etisk områ-

de, og som har ført til lovgivning her i Folketinget – det bliver nu forbudt.

Teknologinævnet er i gang med en udredning om Femerbæltforbindelsen. Jeg ved godt, at trafikforbindelser er et ømt punkt for Socialdemokratiet; men hvad man nu gør er at forbyde det – det skal væk. Tænk, hvis man fortsætter, så de ikke må gå ind på miljøområdet osv. osv. Vi har masser af råd i dette land, og hvis Teknologinævnet ikke må gå ind på et område, bare fordi det ikke er et råd, så er det lukket.

Det var én ting. En anden ting, vi vil have ændret, er, at ministeren påtager sig en bemyndigelse til at se nævnet efter i sømmene. Det er rimeligt. Det har man altid haft. Men dette indeholder også bemyndigelse til at kontrollere administrationen. Det er der ikke behov for, og det ønsker vi taget ud.

Endelig vil vi gerne have styrket Folketinget yderligere. Jeg er godt klar over, at vi ikke når tilbage til noget, der er så godt som det, vi har nu. Det er politisk umuligt. Men vi vil gerne have det yderligere koblet til Folketinget.

Endelig mener vi ikke, at der er behov for noget repræsentantskab. Det er en omsvøbsorganisation, som vi gerne vil have ud.

Hvis vi kan få imødekommenhed på disse punkter, er vi villige til at stemme for lovforslaget, ellers ikke.

Kim Behnke (FP):

Der var rift om ordførerskabet for dette lovforslag i vores folketingsgruppe, men som den, der har siddet som formand for Folketingets Teknologinævn i en årrække, trak jeg det længste stykke ventilgummi.

Vi var i sin tid modstandere af, at Teknologinævnet blev oprettet, og vi har også i tidens løb stillet forslag om, at Teknologinævnet skulle nedlægges. Det har været ud fra den overordnede betragtning, at vi ikke ønsker, at der skal være et statsligt organ, der skal komme med såkaldte sandheder inden for ny teknologi. Vi har været modstandere af, at der har været tendenser til teknologiforskrækkelse.

Men ser vi i bakspejlet på den tid, Teknologinævnet har eksisteret, og de aktiviteter, Teknologinævnet har lavet, vil jeg godt nævne ét område, som jeg mener Teknologinævnet har klaret ganske glimrende, og det er den folkeoplysende del, det, at man har fået kommunikeret nogle tunge teknologiske ting ud i en folkelig debat. Det har man klaret ganske fremragende.

Til gengæld mener jeg, at ved de konsensus-

konferencer, som Teknologinævnet ofte har holdt, har man afholdt sig fra, hvad jeg synes man bør gøre i sådanne situationer, nemlig også at invitere opponenter. Det har lidt for tit været sådan, at dagsordenen var sat på forhånd. Man vidste godt på forhånd, hvad konferencen ville ende med, fordi de foredragsholdere, der var inviteret, stort set havde samstemmende synspunkter, selv om de kom fra forskellige grene, og det er forkert. Man skal ikke være bange for konfrontation, når den sker i et sådant debatforum. Det er, når meninger krydes, at vi får aflivende myter, at vi får vurderet, om de argumenter, der bliver fremført, holder.

Men i den tid, vi har fulgt Teknologinævnet, har vi undervejs kunnet konstatere, at det ikke har fungeret optimalt. Vi har haft en lidt underlig fordeling, hvor der var et nímandsudvalg i Folketinget, der havde nogle opgaver, og der var selve Teknologinævnet, som havde sin del af opgaverne, og alt for ofte var der tvivl om, hvem der havde initiativ, ret og pligt osv. Og så havde man et ministerium, som igennem mange år var Undervisnings- og Forskningsministeriet, men senere blev skilt ud i et egentligt Forskningsministerium. Den konstellation var ikke hensigtsmæssig.

En anden problemstilling, vi oplevede, var, at man havde sammensat Teknologinævnet på en sådan måde, at der var en række organisationer, der havde ret til at udpege nogle medlemmer. Da der på et tidspunkt blev lavet en konsulentrapport, var en af konklusionerne i den, at fremmedeprocenten var for lav. Jeg har selv underskrevet stabler af nye udskiiftninger, når organisationerne ønskede at ændre deres medlems sammensætning, hvilket også er tegn på, at der har ikke været tilstrækkelig kontinuitet.

Derfor mener jeg, at det er en fejl ved det foreliggende forslag, når man i § 5 ønsker at videreføre – endda oven i købet udbygge – at en masse organisationer har ret til at udpege nogle folk. Hvis man skal have det her til at fungere, skal man ikke gå efter folk, fordi de kommer fra en bestemt organisation, så skal man sammensætte rådet af folk, der interesserer sig for det, frem for at de bare bliver udpeget, fordi en organisation har en ret til det. Hele den konstellation, man nu får her, mener jeg at konsulentrapporten i sin tid dokumenterede ikke virker, og det skal vi i hvert fald have ændret, hvis vi skal se på forslaget med positive øjne.

Vi synes også, at der er grund til at få med i selve lovteksten, at i stedet for, at det er forsk-

ningsministeren, der skal gøre en hel masse, synes vi faktisk, at erfaringen fra Teknologinævnet viser, at det enten bør være Folketinget i form af, at vi lægger det ind i lovteksten, eller et folketingsudvalg. Det kan så, når vi ikke har et nímandsudvalg længere, være Folketingets Forskningsudvalg, som tildeles nogle af disse rettigheder, frem for at det er ministeren, der har dem – ikke af mistillid til ministeren, men fordi dette råd også skal kunne kigge forskningsministeren i kortene og se på det, der foregår i forskningsministerens regi, og ikke føle en forpligtelse til at være salonfæhig over for den minister, der nu har en masse paragraffer at regulere efter.

Så vi efterlyser dels, at man i selve lovteksten præciserer, hvilke rettigheder og pligter dette råd har, og dels, at man flytter en række af de kompetencer, der ligger i paragrafferne, over i Folketingets Forskningsudvalg, så det stadig væk er et folketingsorgan. For det er nemlig mindst lige så vigtigt som de to andre områder, jeg har nævnt, at Folketinget også kan udnytte dette organ til at hente oplysninger i en tid, hvor den teknologiske udvikling går hurtigt.

Med disse ændringsønsker, som vi vil præsentere under udvalgsarbejdet, vil vi se, hvilken form forslaget har, når vi når frem til tredje behandling, og så ser vi på, om vi kan støtte det til den tid.

(Kort bemærkning).

Kjeld Rahbæk Møller (SF):

Der er et enkelt punkt, jeg vil anholde i hr. Kim Behnkes indlæg. Der blev i øvrigt sagt mange ting, som jeg er ganske enig i, men det punkt, jeg vil anholde, er påstanden om, at man ved konsensus høringer kun har hørt den ene side, altså lavet ensidige paneler.

Jeg har ikke hørt dem alle sammen, det skal indrømmes. Men dér, hvor jeg har deltaget, har der netop været folk med meget forskellige synspunkter, og det har givet en stærk debat. Dertil kommer, at ved mange høringer har Folketinget været inviteret til at deltage i det forberedende arbejde. Det har vi været dårlige til at udnytte. Hvis vi syntes, det var for ensidigt, kunne vi bare have sikret, at det ikke blev det. Men som sagt har der ved de høringer, jeg har deltaget i, ikke været tale om ensidige paneler; der har været tale om et meget bredt spektrum af meget forskellige meninger.

Elsebeth Gerner Nielsen (RV):

Som vi alle sammen ved, blev Teknologinævnet oprettet i 1985, og det har efter vores opfattelse med utallige udredningsarbejder og konferencer om teknologi og samfund bevist, at ideen med oprettelsen af et Teknologinævn var rigtig, en idé, som er nok så radikal i sin oprindelse.

Set i lyset af den hastige teknologiske udvikling har det været uvurderligt for det danske samfund at have et organ til dels kritisk at vurdere den nye teknologis muligheder, dens ulemper og fordele, dels at iværksætte et bredt folkeoplysende arbejde omkring vigtige teknologiske temaer.

Inden for det sidste år kan jeg blot nævne konferencerne her i Fællessalen om det lysegrønne landbrug, om fremtidens energiteknologi og om de farer og muligheder, der er forbundet med at indføre et borgerkort.

Det unikke ved Teknologinævnets arbejdsmetoder har været kombinationen af et højt fagligt udredningsarbejde og en bred folkelig debat. Alt for ofte i dette land udarbejdes der tykke rapporter, uden at de nogen sinde kommer den almene offentlighed til gavn. Fra starten har det netop været tanken med Teknologinævnet at inddrage borgerne, lægmænd om man vil, i diskussionen om de teknologiske muligheder.

Der er sikkert nogle, der vil mene, at vi bare skal tage imod den teknologiske udvikling. Vi kan jo alligevel ikke gøre noget - holdningen er dræbende for demokratiet. For at holde demokratiet levedygtigt er det nødvendigt med den her fandenivoldske tro på, at det er os selv, som ikke blot skaber udviklingen, men også har ansvar for den, at det er os selv, som bruger teknikken i overensstemmelse med vores ønsker til samfundets udvikling og ikke omvendt.

10 år er gået, og nu er tiden inde til nogle småjusteringer, først og fremmest omkring strukturen. For mig at se drejer det sig faktisk kun om småjusteringer, og det handler kun om, at vi ændrer struktur.

Det nye er, at man får en todelt organisation bestående af en bestyrelse og et repræsentantskab. En anden nyskabelse er, at Folketingets nimandsudvalg nedlægges. Nimandsudvalget har blandt andet stået for at finde medlemmer til nævnet, og desuden skulle udvalget fungere som bindeled mellem Folketing og nævn.

Desværre har nimandsudvalget ikke fungeret så godt, måske fordi det ikke har haft et ophæng i nogle af de stående udvalg. Det har været en blindtarm, som har haft lidt svært ved at finde

sine egne ben. Derfor nedlægges det, og kontakten mellem Folketing og det nye Teknologiråd bliver mere direkte blandt andet ved, at rådet løbende afholder møde med de folketingsudvalg, som rådets arbejde er relevant i forhold til.

Desuden står det enhver folketingspolitiker - som alle andre borgere - frit at henvende sig til nævnet med forslag til rådets arbejde. Det skal selvfølgelig ikke være nogen hemmelighed, at Det Radikale Venstre havde ønsket, at det var Folketingets Forskningsudvalg, der stod for at finde medlemmer til nævnet. Det ønskede vi for at sikre rådet så stor uafhængighed som muligt, men det forslag har vi ikke rigtig kunnet komme igennem med. Til gengæld er vi glade for den model, som vi nu har fundet frem til, nemlig at en række organisationer, bl.a. Dansk Folkeoplysnings Samråd, udpeger flertallet af nævnets medlemmer, og fire medlemmer udpeges af ministeren.

Samtidig er Det Radikale Venstre tilfreds med bemærkningerne til § 3, nemlig at ministeren skal tilse, at nævnet repræsenterer en samlet kompetence inden for en række områder, bl.a. miljø og energi, tele- og informationsteknologi.

Det kan ikke understreges kraftigt nok, at det ny Teknologiråd hverken kan instrueres eller styres af andre end bestyrelsen. Derfor er vi også glade for, at det nye råd får status af selvejende institution.

Nogle af de forslag, der er kommet fra de øvrige ordførere her i dag, vil vi sagtens kunne se på med blide øjne i Det Radikale Venstre, og det synes jeg vi skal diskutere i det fremtidige udvalgsarbejde. Men selvfølgelig kan Det Radikale Venstre tilslutte sig lovforslaget, sådan som det ligger her.

Bruno Jerup (EL):

Problemet med lovforslaget er, at det på sin vis sætter sig mellem to stole. På den ene side ønsker man et råd, som er principielt uafhængigt af staten, en selvstændig institution. Jeg vil gerne sige, at jeg støtter en sådan idé. Der kan være mange gode grunde til at sikre, at man har et Teknologiråd, som er principielt selvstændigt og kan forholde sig selvstændigt til teknologiske spørgsmål. Men på den anden side lægger man en meget kraftig styring ind fra ministerens side både i forhold til udpegningen af formand, udpegningen af medlemmer af bestyrelsen og retten til at udpege de øvrige efter indstilling fra bestyrelsen. Det betyder, at bestyrelsen reelt bliver et ministerudvalg, som skal køre dette Teknologiråd.

Så er der koblet et repræsentantskab på. Vi finder det positivt, at man har et sådant repræsentantskab, hvor der er fundet plads til en hel del af de folkelige organisationer og organisationer uden for den almindelige statsfære, som har andre interesser og andre vinkler på teknologi. Vi kunne godt tænke os, at sammensætningen af det 50 mand store repræsentantskab blev forskudt yderligere i den retning.

Vi mener, at begrebet interessenter, som optræder i teksten, må forstås i en lidt anden betydning, når vi snakker om et Teknologiråd, der skal kunne komme med nogle bud på debat og med kritik af lovforslag, nemlig interessenter i betydningen hvilke økonomiske interesser der kan være i en bestemt teknologi. For os må begrebet interessenter være, at det er nogle, der kan stille nogle andre vinkler, nogle andre kriterier og nogle andre kritikpunkter op for de ting, som bliver fremlagt.

Derfor er vi heller ikke særlig positivt stemt over for den tilsyneladende paritetsofbygning af repræsentantskabet: når der er en fra den ene gruppe, skal der også være en fra den anden gruppe, så de kan holde hinanden i skak. Vi kunne godt ønske os, at der var en mere demokratisk struktur, eller skal vi sige en forbindelse imellem repræsentantskabet og bestyrelsen, sådan at repræsentantskabet også havde mulighed for f.eks. at være med i prioriteringen af de opgaver, som rådet skal arbejde med, og mulighed for at udpege medlemmer til bestyrelsen, sådan at det ikke alene bliver en ministerbestyrelse.

Omkring økonomien mener vi også, at der er en lille finke eller to, som måske bør ud. Det ene er, at der bliver tale om årligt fastsatte beløb på finansloven. Det er for så vidt o.k.

Men derudover giver man reelt ministeren mulighed for at prioritere opgaver op via ekstrabevillinger på finansloven. Vi mener sådan set, at man bør køre med en rammebevilling og ikke styre rådets opgaver ved hjælp af ekstrabevillinger. Jeg er ikke sikker på, at det er en fornuftig måde, hvis man går efter et uafhængigt Teknologiråd.

Det er noget andet, hvis man ønsker at bevare – i skjult form – et teknologinævn, som man kan styre fra ministerens side. Så kan man jo sige, at det er det, man ønsker. Men ønsker man et uafhængigt organ, må man også prøve at lægge rammer ind, som gør det reelt.

Vi mener også, at formuleringen om, at rådet kan modtage gaver, er uheldig. Vi synes faktisk

det skal være forbudt for rådet at modtage gaver. Hvis vi skal have en uafhængig institution, som skal kunne fungere og vurdere teknologi, hvor vi ved, at der er meget stærke interesser fra alle mulige sider, både økonomiske og politiske interesser, er det meget vigtigt, at der ikke er mulighed for at donere gaver til rådet. Det kunne let – også selv om det ikke var tilsigtet – føre til en styring af rådet, eller nogen kunne mistænke det for at være styret af de gaver, som kom ind. Derfor synes vi ikke, det er rimeligt, at man kan donere gaver til rådet. Det må klares over finansloven; og er der nogen, der har behov for at give gaver, kan de jo give dem til staten, den har nok brug for pengene.

Så alt i alt har vi en del kritiske bemærkninger til dette forslag. Jeg ved ikke, om man samlet kan sige, at det er et godt forslag; det synes jeg ikke jeg kan sige. Men ideen om at have et uafhængigt Teknologiråd er vi i princippet positive over for, hvis man sørger for at sikre det reel uafhængighed, og hvis man sikrer, at de forskellige interessenter, som vi opfatter som folkelige organisationer og bevægelser, fagforeninger og lign., har mulighed for at få indflydelse med deres synspunkter på rådets arbejde.

Peter Duetoft (CD):

I CD kan vi selvfølgelig også støtte forslaget. Jeg skal ikke gøre meget ud af det, men kun gøre et par enkelte ikke kritiske, men spørgende bemærkninger om § 5 og repræsentantskabet, for jeg er enig i nogle af de synspunkter, der er kommet frem fra andre ordførere i dag.

For det første må jeg komme med den CD'ske bemærkning, at det irriterer os stadig væk, at Danmarks Naturfredningsforening endnu en gang bliver blåstemplet til, at det er den forening, der har den folkelige appeal på det her område. Vi forstår det ikke. Vi synes, de sidder uendelig mange steder, også for mange steder, men det er jo så en kamp, vi må tage andetsteds.

Det andet er – og dér er jeg helt enig med de ordførere, der har sagt det tidligere – at netop fordi foreningen er der, er der altså en stærk fejlsvægtning af landbrugets organisationer. Hvor er Landbrugsrådet henne? Hvor er landboforeningerne henne? De bør bestemte ind i repræsentantskabet, og det vil vi kigge lidt nærmere på under udvalgsarbejdet.

Og det tredje, jeg godt vil spørge ministeren om, er: Hvilke planer har ministeren med hensyn til at sikre en koordination med Etisk Råd? Det er da udmærket, at man har teknologivur-

deringer og teknologidiskussioner i det her råd, men – den konservative ordfører har nævnt kirken, men jeg vil så gå den anden vej – der foregår jo også diskussioner i Etisk Råd.

Lad os tage sådan noget som bioteknologien. Vil det være realistisk at forestille sig, at der kommer én melding herfra og en anden melding fra Etisk Råd, fordi der er nogle problemer af etisk karakter? Kunne man ikke enten indbygge en eller anden repræsentation eller i al fald sikre en koordination til Etisk Råd? Jeg synes, det er vigtigt, at vi ikke får forvirring i debatten, og det får vi jo, hvis der kommer to organer, der melder modsat ud – ud fra to vidt forskellige synspunkter omkring den samme teknologi.

Men bortset fra de bemærkninger, som vi jo så må se på i forbindelse med behandlingen af § 5-listen i udvalget, kan jeg selvfølgelig tilsige støtte til lovforslaget.

(Kort bemærkning).

Kjeld Rahbæk Møller (SF):

Hr. Peter Duetofts indlæg illustrerede tydeligt en misforståelse i debatten, nemlig i omtalen af Etisk Råd. Sagen er, at Det Etske Råd og Teknologinævnet har haft vidt forskellige arbejdsformer; det ligger i navnene. Det Etske Råd er et råd, der giver råd; Det Etske Råd som sådan skriver anbefalinger om dit og dat. Teknologinævnet derimod har skabt debat på forskellig måde via konsensuskonferencer, ved at lave udredninger osv., men det har aldrig rådgivet nogen; det har aldrig været dets opgave.

Nu laver man så et navneskifte, der vil give anledning til den forvirring, som hr. Peter Duetoft så tydeligt udtrykte, for der bliver et problem, hvis vi har to organer, der har rådgivende funktioner og rådgiver lidt forskelligt, mens det, at der var et, der gav råd, og et andet, der skabte debat, har givet et meget, meget fint samspil hele tiden.

(Kort bemærkning).

Peter Duetoft (CD):

Jeg vil godt sige til hr. Kjeld Rahbæk Møller, at jeg ikke har misforstået noget som helst. Det er da et problem i den offentlige debat, at man om noget teknologi har et etisk råd – der rejser spørgsmål og rådgiver, og hvad ved jeg, men de er da også med i den offentlige debat – som fører en diskussion omkring teknologien ud fra et etisk synspunkt, hvorefter Teknologirådet kommer og deltager i debatten ud fra et andet synspunkt.

Det er da et problem set fra et folkeligt synspunkt, og derfor er det, jeg bare i al stilfærdighed siger: Kunne man ikke sørge for, at de etiske synspunkter også var repræsenteret i Teknologirådet, sådan at vi i det mindste er fri for, at tingene kører fra hinanden? Det kan godt være – det har hr. Kjeld Rahbæk Møller fuldstændig ret i – at det er to forskellige funktioner; men jeg vil påstå, at læsere af aviser i dette land ikke vil være opmærksom på, at det er to forskellige funktioner, men vil være vildt forvirrede over, at der er to organer, der fra hver sin synsvinkel fortæller, at noget er godt, og at noget er skidt. Det er det, jeg synes vil være en trist situation.

(Kort bemærkning).

Kjeld Rahbæk Møller (SF):

Jeg skal blot konstatere, at det er fremmede for debatten, at der fremkommer forskellige synspunkter fra forskellige sider.

Forskningsministeren (Frank Jensen):

Jeg skal starte med at takke Folketinget for den uhyre positive modtagelse af lovforslaget.

Når man ser tilbage på drøftelserne ved fremsættelsen af det første grundlag for oprettelse af Teknologinævnet i 1985, var det jo oplagt, at det ikke fik den brede parlamentariske tilslutning, som sådan et nævn har brug for og også burde få; men de tilkendegivelser, der er kommet fra ordførerne i dag, lover godt for den videre proces i udvalgsarbejdet, for at der kan samles et betydelig bredere parlamentarisk grundlag bag den permanentgørelse, som dette lovforslag lægger op til, af de aktiviteter, der har fundet sted i det eksisterende Teknologinævn.

For det er netop det, der er grundlaget for fremsættelsen af lovforslaget: Nu skal vi ud over det problem, det har været, at vi har skubbet revisionsbestemmelserne i den eksisterende lovgivning år efter år. Nu slår vi en pæl igennem den diskussion. Nu får vi en permanentgørelse af de positive aktiviteter, der har fundet sted i det nuværende Teknologinævn.

Jeg vil gerne tilslutte mig de ordførere, der har sagt, at det faktisk har været en succeshistorie, for det er jo realiteterne, når man ser tilbage på den årrække, hvor vi har haft et Teknologinævn i Danmark.

Hvorfor er det blevet en succeshistorie? Det er det, fordi Teknologinævnet har haft det, der på nudansk kaldes en dual eller en dobbelt funktion ved både at skabe folkelig debat om de teknologiske forandringer, der finder sted i vort

samfund, og foranstalte selvstændige teknologivurderingsopgaver.

Det er netop det, der er formålet med lovforslaget: at fastholde Teknologinævnets funktion, så det både kan skabe debat i brede dele af befolkningen og involvere befolkningen i de teknologiske forandringer igennem opretholdelse af succesen med etablering af konsensuskonferencer og ved at lave debatskabende oplæg, der kan bruges som baggrund for studiekredsarbejder i de brede folkelige bevægelser. Alt det skal opretholdes. Det er grundlaget for, at vi nu fra regeringens side lægger op til en lovgivning her i Folketinget, der permanentgør, at vi har en teknologirådgivende og debatskabende institution i Danmark.

For at skabe fuldstændig klarhed over, at det her er en autonom institution, har vi valgt fra regeringens side at lægge op til, at det bliver en selvejende institution, der er ude af centraladministrationen, uden for enhver form for instruktionsbeføjelse for den til enhver tid siddende forskningsminister. Det vigtigt at holde fast i. Det er vort fælles udgangspunkt.

Hvis nogen så – det kan man jo altid gøre her i Folketingssalen – mistænker nogen for at gå med andre hensigter, og hvis man ud af paragrafferne kan læse det, så er det en fejl. Men jeg må sige, at sådan som hr. Kjeld Rahbæk Møller læste lovforslaget, bliver det ikke læst – heldigvis – uden for huset her.

Må jeg med formandens tilladelse citere en pressemeddelelse af 18. januar d.å., der er udsendt af den nuværende formand for Teknologinævnet:

»Derfor glæder det os, at forskningsministeren har lyttet til de mange gode råd«, siger Teknologinævnets formand, Jørgen Magnussen, der hæfter sig ved, at Teknologirådet bliver en selvejende institution med en bredt sammensat bestyrelse.

Jørgen Magnussen tilføjer: »Teknologinævnet har tilstræbt et tæt samarbejde med Folketinget, og det nye lovforslag åbner mulighed for at udvide dette samarbejde. Endvidere sikres det, at den kompetence, der er opbygget omkring Teknologinævnet og dets sekretariat, kan bevares i det nye råd.

Lovforslaget er således udtryk for en markant forbedring i forhold til, hvad vi har set tidligere. Der er således kun nogle få knaster tilbage, så samlet set vurderer vi arbejdsgrundlaget som fornuftigt«, slutter Teknologinævnets nuværende formand.

Jeg må sige, at det, der her siges af den nuværende formand for Teknologinævnet, er fuldstændig på linje med den opfattelse, der er blandt regeringspartierne. Hr. Kjeld Rahbæk Møllers indledning om, at dette her ikke kunne bruges til noget som helst, står jo ikke i forhold til den positive tilkendegivelse, der er kommet fra det nuværende nævns formand, og jeg forstår slet ikke hr. Kjeld Rahbæk Møllers indgang til det.

Nu er det jo ikke sædvane at referere til personlige samtaler og i hvert fald slet ikke mellem folketingsmedlemmer og ministre, men jeg står uforstående over for, hvorfor regeringen først skal have den klare melding fra SF på mødet her i dag. Hr. Kjeld Rahbæk Møller ved, at det har været en meget lang proces med forhandlinger både i det tremandsudvalg, der har siddet og skullet forberede et lovgrundlag mellem regeringspartierne, og med andre interessenter. Hvorfor har SF ikke markeret på et meget tidligt tidspunkt, at man ønskede at diskutere dette her med regeringspartierne?

Jeg har tilladt mig den frihed, som det nu engang er beskåret en minister, undervejs at aflevere et udkast til lovforslag til hr. Kjeld Rahbæk Møller. Der har ikke i min brevbakke ligget noget fra hr. Kjeld Rahbæk Møllers side, der har illustreret, at hr. Kjeld Rahbæk Møller og SF skulle være frontalt imod det lovforslag, der nu ligger på Tingets bord.

Jeg tror desværre – efter det, der er gået forud; i et tæt samarbejde, rigtigt, mellem Socialdemokratiet, SF og Det Radikale Venstre – at når vi oplever, at SF går så markant frontalt imod det grundlag, der af andre er vurderet som en total videreførelse af de positive aktiviteter, der har ligget i det nuværende nævn, så skyldes det én ting, og det er den beklagelige situation for SF, at SF ikke er med i regeringen. Men den for SF ulykkelige situation kan man da ikke hæfte op på et enkelt lovforslag, der er fremsat fra regeringens side her i Folketinget.

Til de mere konkrete ting, som blev nævnt af ordførerne, vil jeg sige til hr. Poul Andersen, at det er rigtigt, at baggrunden for den selvejende institution er ønsket om at slå fast, at der er den højeste grad af autonomi, vi overhovedet kan give. Og det er vigtigt, at Teknologinævnets nuværende funktion videreføres, så det kan have den dobbelte funktion både at være debatskabende i folkelige kredse og at kunne være rådgivende – ikke blot over for Folketinget og regeringen, men også over for virksomheder og in-

stitutioner i det danske samfund, der er interesseret i råd fra det nye Teknologiråd i forhold til den teknologiske forandring, der finder sted i vores samfund.

Broen mellem rådet og Folketinget har vi forsøgt at udvide yderligere. Det er rigtigt, at det er ministeren, der beskikker efter indstilling fra en række organisationer og institutioner i vores samfund, men jeg har lagt afgørende vægt på, netop for at sikre autonomien også i forhold til beskikkelsen af medlemmerne af bestyrelsen, at den samlede bestyrelsessammensætning forelægges for Folketingets Forskningsudvalg, inden ministeren beskikker. Hermed har Folketinget mulighed for at sige, at ministeren ikke ved den samlede sammensætning af de tre personer ud over formanden, som ministeren har mulighed for at beskikke ud fra deres personlige kapacitet, har sørget for, at der er den nødvendige brede faglige dækning, som der også er lagt op til at sikre på de teknologiske områder, der er beskrevet i lovens bemærkninger.

Så vil jeg sige til hr. Henning Urup, at det altid er svært, når man skal sammensætte en bestyrelse på et vist antal medlemmer, at sikre, at alle, der gerne vil være med, er kommet med. Derfor har vi valgt at lægge op til, at der både skal være en bestyrelse og et repræsentantskab for at give plads til, at alle de folkelige bevægelser og organisationer, der gerne vil i dialog og debat om de teknologiske forandringer, får mulighed for at have et forum, hvor de kan komme frem med deres synspunkter. Bestyrelsen har mulighed for at lægge sine initiativer frem for repræsentantskabet, og repræsentantskabet har mulighed for at befrugte bestyrelsen på en lang række områder, hvor repræsentantskabet mener at bestyrelsen skal lægge sin vægning. Det er ikke ministerens opgave.

Til det, der blev nævnt vedrørende ligestillingslovens bestemmelser, kan man sige, at det måske mere er en serviceoplysning, at der står i loven, at dette her også er omfattet af ligestillingslovens bestemmelser, for alle offentlige råd og nævn er omfattet af ligestillingslovens bestemmelser. Så uanset om det ikke havde stået i denne lov, ville ligestillingslovens bestemmelser være gældende.

Til fru Henriette Kjær vil jeg sige om repræsentantskabets sammensætning – flere ordførere har været inde på, om man ikke burde lade andre organisationer, specielt landbruget og kirken, forstod jeg, være repræsenteret i repræsentantskabet – at jeg tror, at vi alle sammen er

indstillet på at drøfte i det videre udvalgsarbejde, om der er fundet den rigtige dækning i forhold til medlemmerne af repræsentantskabet. Jeg vil bare sige omkring landbruget, at landbruget er med, men det er Landbrugets Arbejdsgiverorganisation, der er nævnt som medlem af repræsentantskabet, i bestemmelserne i det lovforslag, der er forelagt for Folketinget.

Til hr. Kjeld Rahbæk Møller og andre, der var inde på spørgsmålet om samarbejdsfladerne til andre eksisterende råd og nævn, f.eks. Det Ethiske Råd og Transportrådet, vil jeg sige, at det ikke er hensigten med loven, at det er ministeren, der skal trække grænser mellem, hvad Teknologirådet og de andre nævn skal beskæftige sig med. Det er tanken her, at der ikke skulle finde nogen overlappning sted, og at rådene og nævnene selv indbyrdes afklarer, hvilke opgaver man vil påtage sig. Der er bare her en anbefaling af, at man får en koordination mellem de råd og nævn, som Folketinget har etableret til både at rådgive Folketinget og offentligheden om etiske spørgsmål, forskningsmæssige spørgsmål og teknologiske forandringer i vores samfund. Der er intet ønske fra vores side om, at der gennem lovgivning eller ministerinstruks skal skabes nogle grænser mellem de eksisterende nævn.

Må jeg så sige til hr. Kim Behnke, som var den eneste, der var inde på, hvor der har været et problem: Selv om det nuværende Teknologinævn i hovedoverskriften er en succeshistorie bøjet i neon, har problemet ligget i overgangen og samarbejdet med Folketinget, nimbandsudvalget. Jeg tror, at vi alle sammen skal gøre os klart, at vi skulle finde en ny konstruktion for samarbejdet med Folketinget.

Vi har fundet den i form af, at Teknologirådets bestyrelse er forpligtet til at inddrage de af Folketingets stående udvalg, som det er interessant for rådet at være i dialog med. Vi har valgt at gøre det, at Folketingets Forskningsudvalg bliver hørt i forhold til sammensætningen af bestyrelsen. Vi har valgt, at Folketingets Forskningsudvalg bliver indbudt til repræsentantskabets møder, også for at kunne være med i dialog med rådet. Men hold fast i: Der er ingen instruksbeføjelse hverken for ministeren eller for nogen af Folketingets stående udvalg. Det er en autonom bestyrelse, der ud fra de impulser, den får gennem den folkelige debat, og gennem de initiativer, som bestyrelsen selv vil tage, har mulighed for at præge bestyrelsens og rådets arbejde.

(Kort bemærkning).

Kjeld Rahbæk Møller (SF):

Det er et paradoks, når ministeren på den ene side roser Teknologinævnet for dets arbejde og på den anden side ændrer det fundamentalt. Vi ved om teknologinævn, at rundt omkring i verden er de enten rene parlamentsorganer eller selvejende institutioner. Her er der et kraftigt element af, at det er regeringsudpeget, idet både formand og tre medlemmer skal udpeges af regeringen, mens Folketingets indflydelse er afgørende svækket i forhold til det teknologinævn, vi har i dag. Det er ulogisk. Det kan godt være, at det kan fungere, det kan ingen vide, men det er ulogisk, når vi har noget, som er enestående i verden, at sige: O.k., så må vi hellere lave det om og se, om det kan fungere lige så godt. Det er ikke den måde, man normalt behandler tingene på.

Når ministeren refererer fortrolige oplysninger, er vi også nødt til at gøre det. Der er sket det fra ministerens side, at han var inviteret til et møde med hr. H.P. Clausen og mig, hvor vi ville behandle mange områder, og til allersidst spurgte ministeren, om vi kunne tilslutte os, og fik et klart nej. Det har ministeren vidst hele tiden.

Derefter har jeg ført mange samtaler, ikke med ministeren – der har ikke været nogen kontakt overhovedet fra ministerens side – men der har været kontakt med fru Elsebeth Gerner Nielsen, hvis indsats jeg allerede har udtrykt stor beundring for.

Og det bringer mig så til formanden for Teknologinævnet, som ikke sammenligner med det forslag, der nu ligger, om Teknologinævnet – så tror jeg ikke det var så positivt – men sammenligner med det, der lå på bordet før. Her er jeg fuldkommen enig med formanden for Teknologinævnet i, at der er sket en kraftig udvikling. Det, jeg oprindeligt så, er meget ringere. Derfor kan jeg også tilkendegive, at selv om det ikke er vores ønske, at det skal være en selvejende institution, kan vi godt tilslutte os det. Vi kan godt stemme for, at det bliver en selvejende institution; det har jeg tidligere meddelt fru Elsebeth Gerner Nielsen, og det gentager jeg.

Det, vi ikke kan tilslutte os, er at liste begrænsninger ind om, at rådet ikke må gå ind på områder, hvor der reelt er et råd i forvejen. Det er en fuldkommen misforståelse. Der er ikke noget galt i, at der sidder et Miljøråd, der kommer med miljøråd til regeringen, og samtidig et Teknologinævn, der ud fra et teknologisyndskab

debat om ting, der har med miljø at gøre. Den bestemmelse skal væk. Den sætning er forkert, og det skal præciseres i betænkningen, at den sætning er en misforståelse.

Dertil kommer den bemyndigelse, ministeren gives – ud over alt det, som han altid får bemyndigelser til. Til forskel fra alle andre bemyndigelser tiltager han sig også ret til at kontrollere administrationen. Det er helt nyt, og det er uhørt, og det skal væk.

Endelig ønsker jeg fortsat, som jeg har sagt, at vi kan tilnærme os, således at Folketinget får mere og regeringen mindre indflydelse. Jeg minder om, at vi er i en tid, hvor der tales meget kraftigt om at styrke Folketinget over for regeringen, og så fremlægger regeringen et forslag, der går i den modsatte retning. Det er kedeligt.

Jeg gør opmærksom på, at netop forskningsministeren lægger op til, at der skal ske en kraftig udvikling inden for informationsteknologien. Der havde vi brug for, samtidig med at den udvikling sker, at få en ordentlig offentlig debat, ligesom vi havde om bioteknologi. Det var en succeshistorie, og den skulle vi gerne gentage.

Derfor synes jeg, det er beklageligt, at ministeren fremlagde dette forslag, og jeg håber til gengæld, at ministeren tager imod den udstrakte hånd, jeg kom med, og er villig til at forhandle om at få de værste torne ud; så vil jeg gentage en gang til, at så vil vi stadig væk stemme for det her forslag.

Elsebeth Gerner Nielsen (RV):

Til hr. Kjeld Rahbæk Møller kan jeg sige, at i Det Radikale Venstre er vi absolut indstillet på at se på de ting, der er bragt frem, ikke mindst omkring samarbejdet mellem det nye Teknologiråd og Transportrådet og Etisk Råd. Det er klart, at vi skal sørge for, at rådene kan arbejde sammen, og at de også kan tage temaer op, som ligger i forlængelse af hinanden. Det er der intet i vejen for. Det har aldrig nogen sinde været meningen med lovforslaget, at vi skulle lægge barrierer ind på det område.

Med hensyn til det med ministerens mulighed for at blande sig i eller kontrollere administrationen er vi også villige til at se på det. Selvfølgelig skal ministerens kompetence på det område ikke være større, end den er andre steder.

Og så i det hele taget omkring ministerens kompetence: Jeg synes, ministeren allerede har givet gode muligheder for, at også Folketinget får indflydelse, i og med at Forskningsudvalget

får det samlede råd til høring, så man kan vurdere, om man er tilfreds med den samlede sammensætning; det er en god mulighed. Der er også mulighed for, at Teknologirådet løbende har en debat med Folketingets udvalg. Derfor drejer det sig nu om at kridte skoene og bruge de samarbejdsmuligheder, der rent faktisk er.

Jeg er glad for de meget positive meldinger, jeg fornemmer der kom fra hr. Kjeld Rahbæk Møllers side i sidste omgang. Det er noget mere positivt end det, vi hørte i starten. Jeg er sikker på, at vi kan finde bred enighed om det her forslag, og det ønsker vi absolut fra Det Radikale Venstres side.

(Kort bemærkning).

Kjeld Rahbæk Møller (SF):

Jeg takker for de meldinger, der kom fra fru Elsebeth Gerner Niensens side, og kan sige, at det giver håb om, at vi kan finde frem til en formulering af forslaget, så vi også kan stemme for.

Forskningsministeren (Frank Jensen):

Det er dejligt, når en debat her i tinget udvikler sig i positiv retning, hvor der bliver rakt hænder frem. Jeg har ikke ønsket på nogen måde at undlade at tage imod de hænder, der bliver rakt frem fra hr. Kjeld Rahbæk Møllers side; men når man starter med at sige, at det er svært overhovedet at sige noget positivt om det fremsatte lovforslag, må det også være på sin plads, at man refererer til, at der faktisk har været et helt andet udgangspunkt end det, som hr. Kjeld Rahbæk Møller lagde til grund for sin meget negative modtagelse af forslaget.

Jeg er glad for, at nogle nærmede sig en forståelse for, hvad der er baggrunden: at der faktisk er sket kolossale forandringer, også efter at vi valgte at sende vores forslag, som var bygget på det grundlag, som 3-mandsudvalget var kommet frem med, til høring. Det er at vise respekt over for de folk, der har ønsket at tage del i høringen, at man så også tager konsekvensen af høringssvarene og lader sig overbevise om, at noget faktisk kunne gøres klogere end det forslag, der var kommet fra 3-mandsudvalget – som i øvrigt med al respekt for deres arbejde også har bidraget til, at vi kunne skubbe denne her bold videre.

Jeg synes, hr. Kjeld Rahbæk Møller måske også burde anerkende, at det her forslag jo bygger på, at det i sin tid blev vedtaget af en opposition i Folketinget. Den nuværende regering har påtaget sig at videreføre det gode arbejde, den suc-

ceshistorie, nævnet har været. Det er faktisk en anerkendelse af det grundlag, som blev skabt af den opposition, som vi selv var en del af i 1985, da vi vedtog oprettelsen af Teknologinævnet.

Jeg vil sige til hr. Kjeld Rahbæk Møller, at i forhold til Folketingets indflydelse har jeg set det som en udvidelse, hvilket jeg også kan se er den nuværende nævnsformands opfattelse. Hr. Jan Magnussen ser det her som en udvidelse med bedre samarbejdsflader over til Folketinget, fordi det nu i lovgivningen pålægges nævnet at samarbejde med de relevante stående udvalg i Folketinget, der kan få skubbet de teknologiske debatter fra konsensuskonferencer og fra deres folkeoplysningsarbejde ind i de stående udvalg i Folketinget.

Når det drejer sig om sammensætning af bestyrelsen, er det – at lægge en samlet sammensætning af bestyrelsen over til et folketingsudvalg til høring – jo en udvidelse i forhold til de beføjelser, som 9-mandsudvalget har i dag, hvor det kun er et vist antal nævnsmedlemmer, som Folketingets 9-mandsudvalg råder over.

Når det drejer sig om spørgsmålet om samarbejdsfladerne over til Det Ethiske Råd og Transportrådet, som SF's ordfører var inde på – og jeg tror også, der var en enkelt anden ordfører, der var inde på det – så er jeg klart indstillet på, som jeg også lagde op til i min første replik, at se på det. Bliver det opfattet, som om der nu skal skabes skarpe skel imellem, hvilke opgaver de enkelte nævn kan påtage sig eller selv kaste sig over, skal vi selvfølgelig finde en anden formulering af det, som ikke kan misforstås. Det har ikke været hensigten. Det har været hensigten at undgå en alt for stor overlapning i deres sekretariater og deres arbejde, men kan det opfattes, som om der skal lægges barrierer for, hvad Teknologirådet kan beskæftige sig med, så finder vi en anden formulering.

Når det drejer sig om ministerens kompetence over for administrationen, er det den til enhver tid siddende ministers pligt at påse, at de midler, som er frigjort ved vedtagelse af finansloven i Folketinget, også bliver administreret efter det formål, som er i overensstemmelse med både den eksisterende lov og den kommende lov om Teknologirådet og finansloven. Andet er der ikke i det. Så også den mistænkeliggørelse, der ligger her, kan jeg fjerne her ved førstebehandling.

Men jeg ser frem til et positivt udvalgssamarbejde og forhåbentlig en meget bred tilslutning til lovforslaget ved den endelige vedtagelse.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Forskningsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Jeg skal her udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 13.15.

Mødet udsat kl. 12.28.

Mødet genoptaget kl. 13.15.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af lovforslag nr. L 107: Forslag til lov om ændring af retsplejeloven, lov om EF-domskonventionen m.v. og lov om anerkendelse og fuldbyrdelse af nordiske afgørelser om privatretlige krav. (Tiltrædelse af San Sebastian-konventionen og Luganokonventionen).

Af justitsministeren (Bjørn Westh).
(Fremsat 11/1 95).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Per Kaalund (S):

Jeg er enig i bemærkningen i den skriftlige fremsættelse om, at der er tale om et meget teknisk og ganske kompliceret regelsæt her, og i og med at der er det, skal jeg også nok gøre det rimelig kort, idet den socialdemokratiske gruppe kan anbefale lovforslaget, der jo dækker regler om Domstolens kompetence i internationale sager og om anerkendelse og fuldbyrdelse af udenlandske domsafgørelser.

Der har jo været en domskonvention blandt de oprindelige EF-lande helt tilbage fra 1986, og

så tilføjes der – det er en af dem, vi har til godkendelse her i dag – Luganokonventionen fra 1988, som så også kommer til at omhandle EF-TA-landene. Her overhaler jo så virkeligheden, idet Finland og Sverige nu er medlemmer af EU, men det må der efterfølgende tages højde for. I 1989 kom San Sebastian-konventionen, som skulle have været ratificeret senest i 1992, og den tager så yderligere Portugal og Spanien med i forbindelse med deres indtræden i Fællesskaberne.

Lovforslaget her har til formål at tiltræde og dermed senere gennemføre disse to konventioner, og vi kan støtte, at Folketinget giver sit samtykke til ratifikation af de to konventioner. Ud over det ligger der også en nordisk domslov, som stadig væk skal være i kraft. Den er helt fra 1932, og den vil kun kunne behandle sager mellem nordiske lande, som ikke omfattes af nogen af de tre andre konventioner.

Vi kan anbefale lovforslaget.

Ulla Tørnæs (V):

Jeg kan fuldt ud tilslutte mig den foregående ordførers beskrivelse af lovforslaget her, og jeg skal hermed sige, at Venstre kan tilslutte sig lovforslaget, der giver bemyndigelse til, at Danmark kan ratificere de to pågældende konventioner.

Gitte Seeberg (KF):

Ligesom den socialdemokratiske ordfører er jeg enig med justitsministeren, når han i den skriftlige fremsættelse giver udtryk for, at der er tale om et meget teknisk og kompliceret lovforslag.

Danmark tiltrådte i 1986 EF-domskonventionen, og de to konventioner, som lovforslaget omfatter, og som er vedtaget efter ikrafttræden af EF-domskonventionen, skal derfor naturligt inkorporeres i dansk ret. Dette støtter Det Konservative Folkeparti. Danmark har interesse i og er forpligtet til at ændre sine love, så vi kan ratificere de to konventioner.

Lovforslaget, som omfatter en teknisk ændring af retsplejelovens § 247, således at bestemmelsen nu henviser til EF-domskonventionens § 15, så alle konventioner er omfattet af denne lov, går forud for retsplejelovens regler om værning. Dette er vi enige i, og sådan har det også hidtil været.

Ændringen af § 247 forekommer hensigtsmæssig, da man herefter ikke behøver at rette i retsplejeloven, hver gang der kommer en ny konvention ind.